

مقدمه

موضوع این مقاله راجع به اصلاح الگوی مصرف می باشد. این موضوع در سخنرانی اولین روز سال 88 رهبر انقلاب در مشهد مقدس مطرح شد که معظم له امسال را سال صرفه جوئی و اصلاح ساختار مصرف عنوان فرمودند. چکار کنیم تا درست مصرف کردن را بیاموزیم؟ فرهنگ درست مصرف کردن را از چه کسانی یاد بگیریم؟ آیا صرفه جوئی یعنی قناعت و قناعت یعنی سختگیری؟

آیا در فرهنگ معارف دینی ما مسلمانان در این مورد چیزی وارد نشده است؟ آیا قرآن و سنت در این مورد ساکت است؟ آیا ما اجازه داریم که هرگونه که دلمان خواست مصرف کنیم؟ ولو با پرداخت هزینه واقعی آن؟ آیا مجاز به بهره برداری از منابع خدا دادی زیر زمینی و یا در روی زمین معادن و دریا ها به هر نحوی که میسر شد هستیم؟ آیا سهمی برای دیگران چه معاصر و چه آینده قائل هستیم؟ اینکه رهبران دینی ما در هنگامه جنگ به رزمندگان دستور میدهند: آبها را آلوده نکنید، درختان را قطع نکنید و... این سرمشق برای چیست؟ وقتی برای نبرد با دشمن این الگو منش رزمندگان اسلام است آیا در زمان صلح باید چگونه رعایت شود؟ آیا این دستور العمل استفاده عموم مردم از منابع طبیعت حتی دشمنان نمی رساند؟ ما چه حقی داریم آب و خاک و هوا را آلوده کنیم؟ و دهها سوال دیگری که در اذهان عموم می باشد.

البته این مقاله عمده در باره آب و مسائل مربوط به آب مورد بحث و پرسش قرار خواهد گرفت. پاسخ این سوالات و سوالهای دیگر در این مقاله مطرح و مورد کن و کاشت قرار خواهد گرفت. البته نباید انتظار داشت که در سال 88 همه مردم و مسئولین بلافاصله الگوی مصرف را رعایت خواهند نمود بلکه این سال 88 مبنای صرفه جوئی قرار میگیرد و ثمره آن انشاء... در سال های آتی نمود پیدا میکند. این مقاله در سه فصل یک مقدمه و با یک نتیجه به پایان خواهد رسید. البته عمدتاً درباره مصرف آب سخن خواهیم گفت.

فصل یکم**اصلاح الگوی مصرف (اعتدال در مصرف آب)**

در این فصل در مورد آب که طبق فرموده قرآن مجید: .. من الماء کل شیء حی، (سوره انبیاء آیه 30) یعنی حیات همه موجودات عالم از آب هست یعنی کمبود آب موجب کمبود زندگی است کمبود حیات هست، نبود آب نبود حیات است متأسفانه در مصرف آب مردم 99% دچار اسراف هستند فاصله ما با استاندارد های بین المللی خیلی زیاد است وقتی قرآن میفرماید: ... کلووا واشربوا ولا تسرفوا... (سوره اعراف آیه 31) در آشامیدن هم اسراف متصور هست انسان مواظبت کند آبی که در یک لیوان می آشامد نصف دیگرش را چکار باید بکند؟ این آیه به روشنی و به صراحت میفرماید: بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید و خداوند اسراف کنندگان را دوست نمی دارد. از آیات محکم هست. وقتی به یکی میگوئی چرا در مصرف آب اسراف میکنی؟ میگوید: ای بابا فقط اسراف آمد به چند لیتر آب؟ یعنی میگوید: باشد خداوند اگر مرا دوست نمی دارد باشد. بدبخت نمی داند یعنی چه خداوند اگر انسان را دوست نداشته باشد چه می شود.

خداوند در سوره طه آیه 127 چنین میفرماید: و همچنین مجازات میکنیم کسی را که اسراف کند و به آیات پروردگارش ایمان نداشته باشد و هر آینه عذاب آخرتش سخت تر پاینده تر خواهد بود. پس میفهمیم که کسی را که خداوند دوست نداشته باشد چگونه است؟ یعنی آدم اسراف کننده هم در این دنیا گرفتار عذاب الهی و دچار کمبود ها خواهد شد و هم عذاب و عقوبت آخرت سخت تر است.

خداوند آب را هم روان و هم گوارا آفریده در حدیثی می خوانیم: الماء طاهر لذاته و مطهر لغیره، یعنی آب در ذات خود پاک است و پاک و تمیز کننده هم هست، کسافات را تمیز می کند نجاسات را تمیز می کند بخاطر همین در رساله ها هم نوشته اند در آب بول نکنید چون در آب هم موجودات زنده وجود دارند نباید آب ها را آلوده کرد. در آیه دیگری از قرآن کریم میفرماید: من الماء کلشی حی. یعنی حیات و زندگانی هر موجودی از آب هست اگر آب نباشد هیچ موجودی هم وجود نخواهد داشت.

در صورت تداوم اسراف خداوند تحدید می کند سوره ملک آیه 30 چنین میفرماید: اگر صبح از خواب بیدار شدید و دیدید تمام آبهای روی زمین فرو رفته اند چکار میکنید؟ آب برای ادامه زندگی انسان، حیوانات و گیاهان و... لازم و ضروری است اینقدر هدر ندهیم اینقدر کفران نعمت نکنیم متخصصین امر میگویند: تنها 3% آبهای روی زمین قابل شرب هست و سهم کشور ما از این 3% بسیار اندک است چون در منطقه گرم و خشک واقع شده ایم آنچه هم هست بسیاری از آن از مرزهای کشورمان خارج میشود یا به کشور های همسایه میرود و یا به دریاها میریزد پس هم باید مردم به هوش باشند و هم دولت چاره ای بیاندیشد و آبها را مهار کند روش آبیاری ها را تغییر داده در خانه ها و کارخانه

ها آبهای آشامیدنی را از آبهای تصفیه نشده جدا کند دو نوع لوله کشی یکی برای آب آشامیدنی و دیگری برای شستشوی و استحمام و

...

خداوند در سوره نساء آیه 102 میفرماید: ... دشمنان آرزو دارند شما از آذوقه و مهماتتان غافل بمانید تا یکباره حمله کنند و شکستان بدهند امروز آب مهمترین اسلحه استراتژی می باشد ... فرهنگ درست مصرف کردن را باید در جامعه روحانیت و رسانه های عمومی مطرح کنند و قناعت به یک ماه سال هم نکنند اقلا باید به یک نسل آموزش درست داده شود تا نتیجه بخش باشد. حتی در تطهیر بدن و نظافت و ... هم باید اعتدال را رعایت نمود نه افراط و نه تعریض نمود فلذا حضرت علی (ع) میفرماید: خذالقصد فی الا مور فمن اخذالقصد خفت علیه المون غزالحکم

یعنی در هر چیز و کاری اعتدال و میانه روی را لحاظ کنید و هر کس چنین کند کارها برایش آسان خواهد شد.

فصل دوم

اصلاح الگوی مصرف (اعتدال در خوراکها)

در این فصل موضوع اصلاح الگوی مصرف درباره خوراکها عموماً نان خصوصاً مورد بحث قرار خواهد گرفت . خوردن غذا در چندین نوبت شبانه روز برای انسان و حتی حیوانات لازم و بقای بشریت با خوردن امکان پذیر است بقول شاعر شیرین سخن سعدی :

مایه عیش آدمی شکم است گر به تدریج رود چه غم است

اما باید این خوردن چگونه باید باشد در خوردن غذا نشستن هنگام خوردن غذا چه موقع باید باشد چه چیزی باید باشد از چه طریق بدست آید و دهها سوال دیگری که در این فصل مورد بحث قرار خواهد گرفت .

پیامبر گرامی اسلام میفرماید: کل و انت تشتهی و امسک و انت تشتهی ، بخور وقتی که گرسنه ای و دست از خوردن بردار تا سیر نشده ای . این دستور العمل میتواند برای بهداشت جسمی و روانی و یک مسئله اقتصادی هم بوده باشد.

وقتی که ما رهبرو پیامبری مانند حضرت محمد بن عبدالله .. (ص) را مورد بررسی کارشناسی قرار می دهیم می بینیم از هر لحاظ به نفع فردی و اجتماعی و اقتصادی و حتی سیاسی مسلمانان می باشد . و اینکه قرآن مجید در مورد الگو دهی چنین میفرماید: ... و لکم فی رسول ... اسوه حسنه یعنی پیامبر اسلام بهترین الگو برای شماست از هر لحاظ که تصور کنید .

خداوند در سوره مائده آیات 87 و 88 چنین میفرماید: ای اهل ایمان حرام مکنید طعامهای پاکیزه ای را که برای شما حلال نموده و ستم مکنید که خداوند ستمکاران را دوست نمی دارد 88 و هر چیز حلال و پاکیزه ای که خدا روزی کرده از آن بخورید و بترسید از آن خدائی که به او گرویده اید .

چرا بحث ستمکاران را دوست نمی دارد؟ ما قبل آیه در مورد حلال بودن خوراکهاست پس در صورت تعدی و زیاده روی هست که انسان ستمکار میشود . اولاً در حلیت خوردنیها شک و شبهه نکنید و حلال خداوند را حرام نکرده و اسراف هم نکنید . امام علی (ع) میفرماید:

اهنی العیش اطراح الکلف ، یعنی گواراترین زندگی ، رها کردن تجملات است . عز الحکم ج 2472

اینکه امروزه ارزشهای حاصله از منابع زیر زمینی را در مقابل لوکسها و تجملات خرج می کنیم فردا اگر این منابع خدا دادی تمام بشوند باید دست ذلت و خواری به سوی چه کشوری دراز کنیم؟ و حال آنکه در مقدس ترین کتاب آسمانی در سوره انبیاء آیه 9 میفرماید: ... ما به وعده وفا کردیم پس آنها و کسانی را که خواستیم نجات دادیم و مسرفان را هلاک کردیم .

امام علی (ع) میفرماید: التقلل و لا التذلل یعنی به اندک بسنده کنیدوتن به ذلت ندهید غررالحکم ج 565 الان اگر به کمی خودمان قناعت نکنیم فردا باید هرچه از نفت و گاز در میآوریم باید بدهیم و باذلت و التماس تا آب و نان تهیه کنیم .. خداوند آن روز را نیاورد که چشممان دوخته شود به کفار و منافقین که قوت لایموت را از آنها تهیه کنیم . و یا حضرت علی ع می فرماید: همانطور که از دشمن قصاص و انتقام می گیرید از حرص و آزهیم باقناعت انتقام بگیرید . پیامبر اسلام ص: صوموا تصحوا روزه بگیرید تا سالم بمانید مستدرک الوسائل ج 7 ص 50 این این فرهنگ سلامت و اقتصادی ماست . در اوایل محاصره اقتصادی ایران از طرف آمریکا امام خمینی ره فرمودند: ملتی که ماه رمضان دارد تسلیم خواسته های ناجوانمردانهای دشمن نمی شود. پس چرا اسراف و چرا تجملات بیهوده؟

در قرآن مجید بیش از 30 مورد درباره اسراف و مسرفین در قالب صیغه های گوناگون با وعده عذایهای هولناک تهدیدی کند که ما در این مقاله بعضی از آنها را بیان می کنیم .

... مومنان صابرمدام گفتارشان این است که: خدایا گناهان ما را ببخش و از اسرافهایمان درگذر... آل عمران 147 - این آیه اسراف را در ردیف عدم ایمان قرار داده است . در سوره طه 127 چنین میفرماید: و همچنین مجازات می کنیم کسی را که اسراف داشته باشد و به آیات پروردگارش ایمان نداشته باشد ببینید چقدر اهمیت دارد؟

در سوره زمر آیه 53 آمده: ای پیامبر به بندگان مسرف بگواز رحمت بی پایان من ناامید نباشند اگر توبه کنند مورد بخشش واقع خواهند شد . سوره انعام 141 میفرماید: ... از آن میوه ها هنگام رسیدن بخورید و حقوق واجبه شان را ادا کنید و اسراف نکنید که خداوند مسرفان را دوست نمی دارد .

فصل سوم

بایدها و نبایدها

بایدها

باید مهندسی فرهنگی اصلاح الگوی مصرف ساماندهی شود نخبانان اقتصاددان دلسوز جمع شوند و راهکارهای مناسبی پیدا کنند بطوری که بتوانند در افراط و جملات عملیاتی کنند.

باید رهبران جامعه مخصوصاً مراجع تقلید و اورد عمل شده و مردم را برای اعتدال در مصرف هدایت کنند مگر امام علی ع وقتی میبیند حسن بصری در حال وضو آب را زیاد مصرف می کند نهیب می زند که: ای حسن بصری آب را زیاد هدر دادی چرا سواست بخرج میدهی؟ شرح نهج البلاغه ابن

بايدک عزم ملی انجام بگیرد تا از این خفت بين المللی نجت پیدا کنیم . باید از خود دولت شروع شود چون مردم در کیش و آیین ملوکشان هستند . باید وزارتخانه ها آغاز بشود سازمانها و نهادهای دولتی از آن تجملات کذایی و میهمانیهای میلیاردي و... دکراسینهای اروپایی و... دست بردارند باید تشریفات ضدا رزش شود باید فرهنگ شود و تداوم داشته باشد

کارشناسان مربوطه می گویند : متوسط بارندگی کشورمان 220 میلیمتر در سال است اگر آب را بصورت اصولی و بهینه مصرف کنیم آبهی موجود در کشور میتواند جمعیت بالغ بر یکصد میلیون نفر را نیز جوابگو باشد بشرط آنکه هم شبکه ها اصلاح شود هم مصرف کنندگان درست آموزش ببیند و راه استفاده بهینه را بکار ببرند .

نبايد ها

نبايد فرمایش رهبر را فقط در سال 88 شعارمان قرار بدهيم و يا عمل نباشد و يا تنها قناعت به یک سال کنیم نبايد عده ای از مردم را بخاطر چند لیتر زياد مصرف کردن آب مواخذه کنیم ولی در ادارات دولتی همه جا گل و بلبل و ...

و نبايد آب و برق بدون کنترل در سد ها و پالایشگاهها و... بخاطر این که فرش ابریشم فلانی صدمه ببیند هفت تا کولر گازی 24 ساعته روشن بماند و آقا فقط در ماه سه روز از تهران به محل می رود وقتی هم میخواهند بررسی کنند بگویند : اعتصاب می کنیم ، چرا چون می بینند در یک ماه منزل مسکونی خالی حضرت آقا برق یک شهرک هزار نفری را مصرف کرده است !

نبايد ترسید وقتی کار درست است نبايد مسامحه نمود نبايد در دفاع از بیت المال و حق محرومان مداخلات کرد

نتیجه کار

اگر فرمایشات خداوند متعال را در قرآن سر لوحه مصارفمان قرار بدهيم و اگر پیامبر (ص) و ائمه اطهار را سر مشق خود کنیم و اگر از بیانات رهبر انقلاب الگو بگیريم و عزم ملی کنیم در عرض چند سال اولاً رحمت و برکت خداوند شامل حالمان شده و بازده این صرفه جوئیها به خود ملت و دولت برگشت خواهد کرد و ثانياً در دنیا سر بلند می شويم دستمان را پیش هر کس و ناکس دراز نمی کنیم چرا که آب و خاک محافظت شده داریم چرا که جنگل و دریا و رودخانه داریم کوه و معادن سر شار از نعمتهای خدادادی داریم چرا که مغز متفکر جوانان را داریم.

مولای یا مولی انت الرازق و انا المرزوق و هل یرحم المرزوق الا الرازق؟

رسول یگانه

رئیس اداره تبلیغات اسلامی بناب